

Република Македонија
МИНИСТЕРСТВО ЗА ФИНАНСИИ

**НАСОКИ ЗА ПОДГОТОВКА НА
ПРЕДЛОГ БУЏЕТСКАТА ПРЕСМЕТКА ЗА 2011
ГОДИНА**

Скопје, јуни 2010 година

ВОВЕД

Врз основа на среднорочната Фискална стратегија за периодот 2011-2013 година и утврдените максимални износи на одобрени средства, Министерството за финансии до буџетските корисници на централната власт и фондовите, доставува инструкции во форма на Буџетски циркулар заради доставување на барање за изготвување на предлог буџетот (во натамошниот текст Циркулар).

Основа за подготвување на Буџетот на Република Македонија се стратешките приоритети на Владата на Република Македонија за тековната фискална година, Фискалната стратегија и предлогот на стратешките планови на буџетските корисници. Основна цел при подготвување на буџетот е обезбедување на макроекономска стабилност и стабилен и оддржлив национален економски развој.

Насоките за подготовка на Предлог буџетските барања за 2011 година ги содржат неопходните упатства за едноставно и правилно пополнување на обрасците. Врз основа на доставените пополнети обрасци од буџетските корисници, Министерството за финансии ќе пристапи кон подготовка на Предлог Буџетот на Република Македонија за 2011 година.

При распределбата на средствата во рамките на максимално утврдените износи, буџетските корисници треба да ги имаат во предвид веќе донесените антикризни мерки кои се во насока на економично и рационално трошење на буџетските средства и определбата на Владата на Република Македонија за подобрување на буџетската структура преку намалување на тековните расходи (стоки и услуги и трансфери), со цел обезбедување на позначителни средства за реализација на капиталните проекти и развојните инвестиции.

Раководителите на буџетските корисници се обврзани предлогот на буџетски барања да ги достават до Министерството за финансии најдоцна до 1 септември 2010 година. За буџетските корисници кои не доставиле буџетско барање во предвидениот рок, Министерството за финансии во нивно име ќе изготви предлог на буџет.

I. ПРОЕКЦИЈА НА МАКРОЕКОНОМСКИТЕ АГРЕГАТИ

Владата на Република Македонија останува доследна на своите заложби за обезбедување на континуитет на економската политика насочена кон забрзување на економскиот раст, зголемување на конкурентноста на македонската економија и подобрување на животниот стандард на граѓаните.

Во 2011 година се очекува стапката на раст на реалниот Бруто домашен производ да се движи околу 3,5%. Во 2012 година растот на реалниот БДП е проектиран на 5%, со што би се заокружил процесот на заздравувањето на македонската економија од глобалната економска криза. Во 2013 година се очекува дополнително забрзување на растот на БДП, проектиран од 6%.

Инфлацијата во периодот 2011-2013 се очекува да се движи помеѓу 2% и 3%. Во 2011 година инфлацијата е проектирана на 2%, додека во наредните две години, притисокот од личната потрошувачка, односно позитивниот производствен јаз, се очекува да предизвика позабрзан раст на цените.

Согласно проекциите на приходите и расходите на Буџетот на Република Македонија во наредниот среднорочен период планирано е одржливо ниво на фискален дефицит од 2,5%, во 2011 и пониско ниво од 2.0 и 1,9% во 2012 и 2013 година во однос на бруто домашен производ, кој во себе го вклучува дефицитот на Централниот буџет и Буџетот на Агенцијата за државни патишта. Дефицитот на Централниот буџет во периодот 2011-2013 година е планиран на ниво од околу 2,3-1,7 од планираниот БДП (вклучувајќи ги и повлекувањата на кредитите на буџетските корисници на сопствените сметки), додека Агенцијата за државни патишта е предвидено да оствари дефицит од 0,2% во односниот период.

Финансирањето на планираниот дефицит во најголем дел ќе се обезбедува од странски извори и тоа кредити од меѓународни финансиски институции, кредитни линии наменети за финансирање на одделни проекти и друг вид на странско задолжување, а во одреден дел и од домашни извори на финансирање. Странското задолжување како извор на финансирање ќе го користат буџетските корисници за конкретни проекти и Агенцијата за државни патишта согласно склучените договори за изградба на одделни делници од магистралните патишта. Контролираното ниво на дефицит, во услови кога значителен износ на средства се наменуваат за инфраструктурни инвестиции се очекува позитивно да влијае врз стабилизирањето на македонската економија и надминување на негативните последици од светската економска криза.

На пазарот на труд се очекува да продолжи позитивниот тренд на раст на бројот на вработени и намалување на стапката на невработеност. Во 2011 година бројот на вработени се очекува да расте за 3%, невработеноста да се намали за 3% што ќе доведе до намалување на стапката на невработеност на 30%. Во периодот 2012-2013 година вработеноста се очекува да расте со повисока стапка, проектирана на 4%. Ваквите проектирани движења на пазарот на труд ќе резултираат стапката на невработеност да се намали на 26,2% во 2013 година, додека бројот на вработени да изнесува 43,2% од активното население.

Во периодот 2010-2013 година се проектира пораст на државниот долг за 2,4 процентни поени, односно од 26,5% на 28,9% во однос на БДП. Ваквото зголемување на државниот долг е резултат на новите инвестиции од областа на патната и железничката инфраструктура, водоводот и канализацијата, спортските објекти, изградбата на социјални станови како и инвестиции во областа на образованието, кои ќе бидат имплементирани од страна на органите на државната управа. Проециите за вкупниот јавен долг за истиот период покажуваат зголемување од 2,7 процентни поени односно од 30,4% на 33,1% во однос на БДП. Овој пораст доаѓа како резултат на горе споменатите инвестиции, но и други инвестиции кои ќе бидат реализирани преку задолжување на јавните претпријатија за реализација на проекти во областа на енергетскиот сектор и железничката инфраструктура, за кои државата ќе издаде државна гаранција.

II. СТРАТЕШКИ ПРИОРИТЕТИ НА ВЛАДАТА НА РЕПУБЛИКА МАКЕДОНИЈА

Стратешките приоритети на Владата на Република Македонија претставуваат збир на цели и иницијативи кои буџетските корисници на централната власт и фондовите задолжително ги вклучуваат во своите буџети преку владини програми и потпрограми.

При подготовка на буџетското барање, буџетските корисници се упатуваат да обезбедат континуитет во остварувањето на стратешките приоритети на Владата, доколку активностите кои што тие ги реализираат сеуште се во функција на остварување на истите. Средствата наменети за остварување на стратешките приоритети, буџетските корисници се должни да ги обезбедат во рамките на максимално утврдените износи на расходи за 2011 година.

Владата на Република Македонија ги утврди следните стратешки приоритети во 2011 година:

- зголемувањето на економскиот раст и конкурентноста на трајна основа, повисока стапка на вработеноста и пораст на животниот стандард и квалитетот на живеење;
- интеграција во ЕУ и НАТО
- продолжување на борбата против криминалот и корупцијата и ефикасно спроведување на правото;
- одржување на добри меѓуетнички основи и соживот врз принципот на меѓусебна толеранција и почитување и подеднакво спроведување на законот како и довршување на имплементацијата на Рамковниот договор;
- инвестирање во образованието како најсигурен пат за создавање на силни индивидуи и силна држава

III. МАКСИМАЛНИ ИЗНОСИ НА РАСХОДИ

Проекцијата на изворните приходи на Буџетот на Република Македонија за наредниот среднорочен период воглавно се базира на реализираните и ревидирани приходи во тековната 2010 година и проектираните макроекономски индикатори за наредниот период.

Вкупните приходи за периодот 2011-2013 година се планирани во висина од околу 31% од БДП, при што нивното учество во БДП по години се намалува согласно политиката за намалување на даночното оптоварување на стопанството. Гледано структурно, даночните приходи учествуваат со околу 54%, приходите по основ на социјални придонеси со околу 30%, неданочните и капиталните приходи со околу 12%, додека остатокот од приходите се очекува да се реализира од ИПА фондовите. Во рамките на даночните приходи најзначаен износ на приходи ќе се остварува по основ на ДДВ, персонален данок на доход и акциза.

Расходната страна на Буџетот на Република Македонија во наредниот период целосно е дизајнирана во функција на поддршка на македонската економија за пребродување на последиците од кризниот период, зголемување на инвестициите во инфраструктурни и други капитални проекти и интензивирање на интеграционите процеси во ЕУ и НАТО.

Просечното учество на расходите на Буџетот на Република Македонија во наредниот среднорочен период изнесува околу 33% во однос на планираниот БДП при што е планирано подобрување на нивната структура со зголемено учеството на капиталните расходи од 12,1% во 2011 на 13% во 2013 година, за сметка на намалување на тековните расходи од 87,8% во 2011 на 87,0 во 2013 година. Позитивната промена во структурата на јавните расходи е неминовна, но и очекувана, во услови на позитивни стапки на економски раст, продолжување на рестриктивна буџетска потрошувачка во делот на непродуктивните расходи и очекуван прилив на инвестиции за финансирање на капитални проекти, како од домашни, така и од надворешни извори (ИПА фондови).

Врз основа на планираното ниво на приходите и расходите за наредните три фискални години, Владата на Република Македонија ги утврди максималните износи на одобрени средства на буџетските корисници на централната власт и фондовите за период од 2011-2013 година, дадени во Прилог 2.

Максимално утврдените расходи за фондовите претставуваат проектираните износи на средства утврдени во Фискалната стратегија за периодот 2011-2013 година.

IV. УПАТСТВО ЗА ПОПОЛНУВАЊЕ НА ОБРАСЦИТЕ ЗА ПОДГОТОВКА НА ПРЕДЛОГ- БУЏЕТСКАТА ПРЕСМЕТКА ЗА 2010 ГОДИНА

Во Буџетскиот циркулар за подготовка на Предлог буџетската пресметка за 2011 година приложени се сет на обрасци, кои буџетските корисници е неопходно е да ги пополнат.

Во насока на унапредување на буџетското планирање доставата на буџетскиот циркулар за 2011 година ќе се врши задолжително преку WEB-апликација, објавена на web страната на Министерството за финансии, со директно (on-line) пополнување на обрасците.

Буџетскиот циркулар, заедно со Насоките за подготовка на Буџетот за 2011 година се објавени на web страната на Министерството за финансии (www.finance.gov.mk). Лозинка за користење на апликацијата и username се исти како и од предходната година. Оние буџетските корисници кои немаат username и лозинка за користење на апликацијата, за да можат да го пополнат циркуларот потребно е да се обратат писмено до Секторот за информатика при Министерството за финансии, со пополнување на доставениот Образец даден во **Прилог 3**. На web страната ќе бидат содржани и подетални информации за користење на самата апликација.

Обрасци содржани во Буџетскиот циркулар:

- А1-Податоци за буџетските корисници;
- А2-Детални информации за буџетските програми кај буџетските корисници;
- А3-Детални информации за владините програми кај буџетските корисници;
- Б1-Проекција на приходи и расходи за 2011 година;
- Б2-Проекција на приходи и расходи за 2012 година;
- Б3-Проекција на приходи и расходи за 2013 година;
- В1- План на програми за развој
- В2- План на програми за развој - ИПА
- Г1-Образец за систематизирани работни места и пресметка на потребните средства за нови вработувања;
- Г2-Потребни средства за привремени вработувања;
- Д-Распределба на наменските и блок дотации по општини.

НАПОМЕНА: Планираните средства во обрасците треба да се прикажат во полн износ што ќе завршува на три нули.

Обрасци А (А1, А2 и А3) Обрасци за општи податоци за буџетските корисници и детални информации за буџетските и владините програми

Образец А1 Во овој образец буџетските корисници даваат општи податоци со краток опис на надлежностите, постигнатите резултати во претходната година и очекуваните резултати во наредната година. Буџетските корисници треба да ги презентираат главните цели и приоритети согласно стратешкиот план.

Образец А2 Буџетските програми претставуваат главна активност или група на активности кои се извршуваат согласно обврските утврдени со закон и друга правна регулатива. Сите активности на еден буџетски корисник кои не се идентификувани како владини програми, треба да се прикажат преку буџетски програми.

Во овој образец треба да се наведат и опишат буџетските програми и да се дефинираат индикаторите на остварување врз основа на кои ќе се вреднуваат остварените резултати во 2011 година.

Образец А3 Владините програми претставуваат збир на активности преку кои се презентираат приоритетите на Владата, кои буџетските корисници ги операционализираат согласно своите надлежности.

Министерството за финансии во **Прилог 1** дава предлог на владини програми кои буџетските корисници можат да го менуваат и дополнуваат.

Со овој образец се прибираат следните податоци:

Опис на владина програма-буџетскиот корисник треба да даде јасно образложение за секоја владина програма, начинот на реализација, изворите на средства од кои ќе биде финансирана и да даде образложение како владината програма ќе придонесе за реализација на стратешките владини приоритети поодделно, дали предложената активност ќе има позитивно или негативно влијание врз економијата, вработувањето и животната средина.

Поддршка на стратешките владини приоритети утврдени за 2011 година - Да се означи со "X" приоритетот кој е поддржан со активноста на буџетскиот корисник. Доколку активноста поддржува повеќе приоритети, во тој случај потребно е да се означат истите.

Во овој образец треба да се наведат и постигнатите резултати во претходната година.

Обрасци Б (Б1, Б2 и Б3) Обрасци за проекции на приходи и расходи за 2011, 2012 и 2013 година

Образец Б1 - Проекции на приходи и расходи за 2011 година

Во овој образец се внесуваат планираните приходи и расходи за Предлог Буџетот на Република Македонија за 2011 година по видови сметки (637, 631, 787, 788, 785, 786) и за сите видови на потпрограми (владини, буџетски и развојни). Приходите се прикажуваат на ниво на приходни потставки, а расходите на ниво на расходни ставки.

Образец Б2 - Проекции на приходи и расходи за 2012 година

Во овој образец се внесуваат планираните приходи и расходи за Предлог Буџетот на Република Македонија за 2012 година по видови сметки (637, 631, 787, 788, 785, 786) и за сите видови на потпрограми (владини, буџетски и развојни). Приходите се прикажуваат на ниво на приходни потставки, а расходите на ниво на расходни ставки.

Образец Б3 - Проекции на приходи и расходи за 2013 година

Во овој образец се внесуваат планираните приходи и расходи за Предлог Буџетот на Република Македонија за 2013 година по видови сметки (637, 631, 787, 788, 785, 786) и за сите видови на потпрограми (владини, буџетски и развојни). Приходите се прикажуваат на ниво на приходни потставки, а расходите на ниво на расходни ставки.

НАПОМЕНА

Средствата прикажани преку развојни потпрограми во Обрасците Б1, Б2 и Б3, треба да бидат планирани во ист износ и во Обрасците Б1 и Б2.

Образец В (В1 и В2) - План на програми за развој, План на програми за развој-ИПА

Почнувајќи од буџетскиот процес за 2009 година се вовеле Образец В-План на програми за развој кој е наменет за прикажување на планираните средства во програмите и потпрограмите во развојниот дел на Буџетот на Република Македонија.

Преку развојните потпрограми се прикажуваат средства кои се наменети за развој на нови технологии, подобрување на инфраструктурата, телекомуникационите системи, изградба и реновирање на згради, патишта, набавка на софтверски решенија и сл.

Образец В1 - План на програми за развој

Во овој образец се презентираат податоци за проектите кои ќе бидат претставени преку развојните потпрограми кои не се поврзани со користење на средства од инструментот за претпристапна помош ИПА (Податоците за ИПА проектите се внесуваат во образецот В2).

Развојната потпрограма треба да биде детално образложена, односно треба да ги содржи целите кои ќе се постигнат со нејзина реализација, планираните активности за наредните години и резултатите од имплементација на истите. Исто така треба да се идентификуваат и ризик факторите кои би можеле да се појават во текот на имплементацијата на развојната потпрограма кои би довеле до нарушување на планираните активности и очекуваните ефекти. Доколку за имплементација на конкретен проект прикажан преку развојна потпрограма треба да се изготви студија, потребно е да се наведе името на студијата и да се означи нивото на студија (идеен проект, главен проект, предфизибилити студија, физибилити студија и др).

За секоја развојна потпрограма буџетските корисници имаат обврска да дефинираат мерливи индикатори преку кои ќе се вреднуваат остварените резултати од реализација на активностите предвидени со развојните потпрограми.

За проектите прикажани преку развојна потпрограма потребно е да се пополни табеларниот приказ-Финансиска конструкција, односно детално да се прикаже финансирањето на проектот по години и по извори на финансирање. Доколку се финансира проектот со донации и заеми, потребно е да се наведат донаторите и кредиторите поодделно. Доколку склучените договори за донација или заем предвидуваат обезбедување на буџетско учество и ДДВ, неговиот износ треба да се наведе во извори на финансирање- буџет.

Предлогот на планот на програмите за развој треба да е усогласен со стратешкиот план на корисниците и да е поддржан со комплетна проектна и техничка документација.

Образец В2 - План на програми за развој - ИПА

Доколку во развојната потпрограма се опфатени средствата од фондовите на ЕУ за финансирање на проекти кои произлегуваат од петте ИПА компоненти (I - Помош при транзиција и градење на институции, II- Прекугранична соработка, III- Регионален развој, IV- Развој на човечки ресурси, V- Рурален развој) буџетскиот корисник треба да го пополни образецот В2.

Република Македонија како земја кандидат за членство во ЕУ има можност да користи значителна финансиска поддршка од Европската Унија преку сите пет компоненти од инструментот за претпристапна помош ИПА чија основна цел е поддршка на земјата во процесот на нејзина подготовка при исполнување на копенхагенските критериуми за членство.

Проектите финансирани од ИПА ќе се спроведуваат централизирано и децентрализирано, што значи дека Република Македонија во рамките на државната администрација има воспоставен систем на институции кои се одговорни за програмирање, како и за правилно и ефикасно користење на добиените средства во рамките на ИПА. Како предуслов за децентрализираното спроведување на проектите е добивањето на акредитација од страна на Европската комисија. Европската комисија ја акредитираше националната структура за спроведување на Компонентата за регионален развој (во јули 2009 година), Компонентата за развој на човечки ресурси (во октомври 2009 година) и Компонентата за Рурален развој (во декември 2009 година). Одлука за добивање на акредитација на националната структура за првата ИПА Компонента се очекува во втората половина на 2010 година.

Се до добивањето на акредитацијата, проектите од првите две компоненти на ИПА се спроведуваат централизирано, односно склучувањето на договорите и спроведувањето на проектите ќе го врши Делегацијата на Европската унија во Република Македонија.

При централизиран систем на спроведување на проектите финансирани од ИПА, средствата од ИПА не се планираат во Буџетот на РМ, меѓутоа задолжителното национално кофинансирање мора да се обезбеди во рамките на истиот.

При децентрализирано спроведување, ИПА средствата и средствата од националното кофинансирање се планираат во Буџетот на Република Македонија.

ИПА Компонента - Помош при транзиција и институционална надградба

Како корисници на средствата од првата компонента на ИПА ќе се јават повеќе ресорни министерства, агенции и државни органи на кои се однесуваат проектите во рамките на оваа компонента и тоа во следниве области:

1. Добро владеење и владеење на правото: проекти кои имаат за цел исполнување на политичките критериуми, како што се проекти во областа на реформа на јавната администрација, градење на институциите и јакнење на капацитетите за децентрализирано управување со фондовите од ЕУ, правда и

внатрешни работи. Во рамките на оваа компонента како врвен политички приоритет е опфатен проектот наменет за Реформа на полицијата.

2.Економски развој и социјална кохезија: проекти наменети за подобрување на инвестиционата клима, подобрување на административните капацитети на централно и локално ниво во областа на фискалната политика (наплата на даноци, контрола на трошоците и сл), институционална надградба во областа на регионалната политика како придонес за подобра имплементација на националните и регионалните развојни планови.

3.Acquis: проекти поврзани со законодавството на ЕУ во областа на јавните финансии, статистика, царинско работење, институционално зајакнување на капацитетите на регулаторните тела, дирекции, инспекторати и управување со земјиштето.

4.Техничка помош: проекти наменети за поддршка при подготовка на проекти (изработка на тендерско досие и друга проектна документација како поддршка за реализација на компонентите 3, 4 и 5).

ИПА компонента - Прекугранична соработка

Втората компонента од ИПА има за цел да ја зајакне соработката помеѓу пограничните региони на Република Македонија со сите соседни земји, со цел обезбедување и развој на добрососедските односи, зајакнување на стабилноста, безбедноста и просперитетот во заедничките односи на сите земји и поттикнување на нивниот рамномерен развој.

Координацијата на активностите околу реализацијата на средствата од втората компонента на ИПА е обврска пренесена на Министерството за локална самоуправа.

ИПА компонента - Регионален развој

Третата компонента на ИПА има за цел да ја подготви земјата за користење на средствата од Структурните и Кохезионите фондови на ЕУ. Со Оперативната програма за регионален развој 2007-2009 година ќе се финансираат проекти во областа на транспортот (70-80% од вкупните алокации) и проекти во областа на животната средина (20-30% од вкупните алокации).

Двата големи проекти кои ќе се финансираат во рамките на оваа компонента се Проектот за доизградба на коридор 10 и Проектот за изградба на пречистителна станица во Прилеп. Исто така, во рамките на оваа компонента се предвидени и помали проекти со кои би се изработиле студии од областа на транспортот и животната средина, како основа за подготовка на проекти кои би се финансирале во рамките на следната Оперативна програма за регионален развој.

ИПА компонента – Развој на човечки ресурси

Четвртата компонента на ИПА ќе ги поддржува проектите во областа на вработувањето, образованието и социјалното вклучување. Проектите во областа на **вработувањето** имаат за цел привлекување и задржување на вработените преку подобрување на информатичката инфраструктура на Агенцијата за вработување, поддршка при спроведување на Стратегијата за вработување, подобрување на

состојбата на младите луѓе, жените и невработените лица на пазарот на труд. Проектите во областа на **образованието** се насочени кон инвестиции во човечки капитал преку подобрување на образовниот процес во насока на негово прилагодување на потребите на пазарот на труд како и подеднаков пристап за сите етнички заедници до образовните институции. Проектите во областа на **социјалното вклучување** се насочени кон зајакнување на интегрирањето на луѓе со посебни потреби, развој на инфраструктура за алтернативни форми на социјални услуги, за унапредување на социјалната вклученост, интегрирање на малцинствата, како и активно учество на граѓанскиот сектор.

Во реализацијата на проектите финансирани во рамките на четвртата компонента од ИПА ќе учествуваат Министерството за труд и социјална политика и Министерството за образование и наука.

ИПА компонента - Рурален развој

Петтата Компонента ќе поддржува проекти кои ќе овозможат достигнување на стандардите на ЕУ воспоставени во областа на земјоделското производство, преработката на храна и руралниот развој. Помошта преку оваа компонента е насочена кон поддршка на проекти поврзани со инвестиции во земјоделски и преработувачки капацитети и маркетинг на земјоделски производи и риба, како и подобрување и развој на руралната инфраструктура и обука на земјоделците.

Помошта преку оваа компонента е насочена кон поддршка на проекти поврзани со инвестиции во земјоделски и преработувачки капацитети и маркетинг на земјоделски производи и риба. Со овие инвестиции ќе се оствари подобрување на квалитетот и сигурноста на храната и добитокот, зголемена конкурентност на фармерите преку употреба на модерни производствени технологии и намалени производни трошоци, промовирање на еколошки методи на производство и подобрување на перформансите на земјоделските претпријатија

За сите проекти кои ќе се финансираат од ИПА во рамките на Буџетот на Република Македонија ќе се обезбедат средства за национално ко-финансирање, ДДВ и други трошоци (експропријација на земјиште кај инфраструктурните проекти, кои предвидуваат градежни работи, царина и сл). Овие трошоци според Регулативата за спроведување на ИПА се сметаат за неоправдани и неможат да се покријат со средствата од ИПА и од задолжителното национално ко-финансирање.

Согласно Законот за Буџети (Службен весник на Република Македонија бр.64/2005, 04/08) потпрограмите преку кои се прикажани средствата од фондовите на ЕУ (ИПА) и националното кофинансирање се составен дел од планот на програмите за развој на буџетските корисници. Буџетските корисници треба да го наведат името на проектот кој ќе биде финансиран со средствата од фондовите на ЕУ, Приоритетната оска/ Мерка од Оперативната програма од која произлегува проектот и целите кои треба да се постигнат.

Буџетскиот корисник треба да даде краток опис на активностите кои ќе се реализираат во рамките на проектот, како и резултатите/ефектите кои ќе се постигнат со реализацијата на истиот.

Во полето кое се однесува на ризици и претпоставки треба да се наведат факторите кои може да ја загрозат реализацијата на проектот.

Во полето кое се однесува на типови на договори планирани во рамките на проектот, потребно е да се наведе преку колку типа на договори ќе се реализира проектот, односно дали станува збор за: градежни работи (works), набавка на стоки (supplies), услуги (services), грант (grants) и твининг (twinning).

Во полето кое се однесува на вкупната вредност на проектот треба да се прикаже вкупната вредност на проектот (во денари и во евра), а доколку проектот се реализира преку повеќе видови на договори, дополнително треба да се наведе и сумата на секој поединечен договор (во денари и евра).

За секој тип на договор во рамките на проектот буџетскиот корисник ги пополнува податоците кои се однесуваат на датата на отпочнување на тендерската постапка, датата на склучување на договорот, датата на започнување со имплементација, датата на завршување на договорот, табелата за финансиска конструкција на договорот, индикатори на остварување и приказот на средствата по расходни ставки и приходни потставки.

Табелата за финансиската конструкција на договорот треба да содржи податоци за:

- Националното кофинансирање-во ова поле треба да се внесат само податоците за трошоци кои се оправдани за финансирање од ИПА (eligible costs);
- ДДВ – во ова поле треба да се внесат податоците за ДДВ кои не влегуваат во вкупниот износ на договорот;
- Други трошоци – во ова поле треба да се внесат сите останати трошоци кои не се оправдани за финансирање од ИПА (non-eligible costs) и кои не влегуваат во вкупниот износ на договорот (на пример трошоци за експропријација, купување на земјиште, итн.).

Средствата кои ќе бидат обезбедени преку ИПА треба да бидат прикажани во полињата за донации, при што треба да се назначи дека изворот на финансирање е ИПА.

Во полето кое се однесува на индикаторите, потребно е да се дефинираат индикатори преку кои ќе се следи реализацијата на секој договор поединечно. Индикаторите треба да содржат квалитативни и квантитативни податоци и треба да се во согласност со оние кои се наведени во проектното фише/Оперативната програма (приоритетна оиска/ мерка).

НАПОМЕНА:

Средствата прикажани преку развојни потпрограми во Обрасците В1 и В2, треба да бидат планирани во ист износ и во Обрасците Б1, Б2 и Б3. Образецот В2 треба да биде пополнет од страна на ИПАкоординаторот/Виш програмски службеник од Одделението за ИПА

Обрасци Г (Г1 и Г2)- Образец за систематизирани работни места и пресметка на потребните средства за нови вработувања и потребни средства за привремени вработувања

Овие обрасци се користат за пресметка на потребните средства за нови вработувања на државни службеници и на останати вработени кај буџетските корисници и фондовите, заштедите во плати по основ на редовни пензионирања и потребните средства за привремени вработувања.

Образец Г1 Во овој образец потребно е да се прикаже предвидениот број на вработени согласно Правилникот за систематизација на работни места (колона 3), моменталниот број на вработени кај буџетскиот корисник и фондовите (колона 4) и бројот на планирани нови вработувања во 2011 година (колона 5 и 6), сето тоа по звања утврдени со Правилникот за систематизација на работни места за државни и за недржавни службеници (колона 2). Во колона 5 треба да се прикажат новите вработувања согласно НПАА кои се одобрени од Владата на Република Македонија, додека во колона 6 се прикажуваат останатите планирани нови вработувања, првенствено по основ на спроведување на рамковниот договор. При планирање на новите вработувања потребно е да се обрне посебно внимание на остварените заштеди по основ на редовно пензионирање во наредната година, кои треба да бидат почетна основа за планираниот број на нови вработени. Истовремено укажуваме дека не треба да постојат отстапувања помеѓу остварените заштеди по основ на редовно пензионирање и планираниот број на вработени кои не се опфатени согласно НПАА.

Освен планираните нови вработувања, во овој образец треба да се прикаже и бројот на вработените кои ќе бидат пензионирани до крајот на годината (колона 9) и да се пресметаат заштедите по основ на тие пензионирања (колона 10), сметајќи од месецот на заминување во пензија, па се до крајот на 2011 година.

За фондовите, во колоната за звања потребно е да се наведат податоци за звања на вработените согласно актот за систематизација или според стручната подготовка.

Образец Г2 Согласно постојната законска регулатива, буџетските корисници и единките корисници може да склучуваат договори за отстапување на работници за привремени вработувања.

Во овој Образец треба да се наведе бројот на работници кои се планира да се ангажираат и нивното работното место согласно постоечкиот Правилник за систематизација на работни места. Во колоните кои се однесуваат на вкупен износ на плата треба да се внесат податоци за потребните средства за сите планирани вработувања, за соодветното работно место за целокупниот временски период на нивно ангажирање.

Буџетските корисници имаат можност да ангажираат работници за вршење на привремени работи во случај на: замена на привремено отсутен работник; привремено зголемен обем на работа; сезонска работа; работа на проект;

специфични неконтинуирани работи кои не се дел од претежната дејност на буџетскиот корисник и непредвидливи краткотрајни активности што се јавуваат во вршењето на претежната дејност на буџетскиот корисник. За услугите добиени преку Агенциите за привремени вработувања буџетските корисници имаат обврска да платат соодветен надомест.

Согласно горенаведеното, буџетските корисници имаат обврска да ја образложат потребата од ангажирање на работници за привремени вработувања и да го наведат износот на надоместокот кој треба да го платат на Агенциите за привремени вработувања.

НАПОМЕНА: Буџетските корисници треба да го имаат во предвид започнатиот процес на намалување на привремените вработувања и сведување на минимум на лицата кои се ангажираат преку Агенција за привремени вработувања и тоа само за исклучителни и специфични потреби кај буџетските корисници, со минимален период на нивно ангажирање.

Образец Д - Распределба на наменските и блок дотации по општини

Со буџетскиот циркулар се прибираат податоци за потребното финансирање на надлежностите на единиците на локалната самоуправа, согласно Законот за финансирање на единиците на локалната самоуправа ("Службен весник на Република Македонија" бр. 61/04,96/04 и 67/07). Буџетските корисници кои имаат активности што се пренесуваат на локално ниво, согласно членовите 8, 10, 11, 12 и 13 од овој закон потребно е по идентификувањето на истите, максималните утврдени износи на расходи за оваа намена да ги распределат согласно законски утврдените критериуми.

Надлежните министерства ги утврдуваат износите на наменските и блок дотациите согласно уредбите за методологија за утврдување на критериуми за распределба на наменските и блок дотациите за соодветната област која е пренесена на локално ниво.

Трансферот на средства до општините се врши согласно членовите 44, 45 и 46 од Законот, во кој се утврдени начинот и постапката за фазното спроведување на процесот на фискална децентрализација, односно воспоставувањето на механизам за финансирање на општините кој е транспарентен и заснован на објективни критериуми и мерила.

Буџетските корисници кои што пренеле надлежности на општините потребно е вкупниот износ на наменските и блок дотациите за пренесените надлежности согласно најновата состојба на извршена евалуација на општините кои ги исполнија условите за финансирање на пренесените надлежности со блок дотации да го прикажат по општини со пополнување на Образец Д.

Напоменуваме дека средствата наменети за пренесените и делегираните надлежности кои ќе се трансферираат на локално ниво, се веќе планирани во рамките на максималните утврдени износи на расходи (Во рамките на

максималните утврдени износи на расходи се предвидени за финансирање на пренесените надлежности на општините доколку истите бидат во втората фаза на фискалната децентрализација. До поднесување на вашата Предлог буџетската пресметка ќе бидете известени за нови општини кои ќе влезат во 2 фаза и за истите треба да планирате блок дотации).

Во Образецот Д буџетските корисници кои што пренесуваат надлежности на општините потребно е вкупниот износ на наменските и блок дотациите за пренесените надлежности да го прикажат по општини.

Напоменуваме дека средствата наменети за пренесените и делегираните надлежности кои се трансферираат на локално ниво, се веќе планирани во рамките на максималните утврдени износи на расходи.

V. ДРУГИ ИНФОРМАЦИИ

Програмска класификација

Програмската класификација претставува структура на шифри за класифицирање на програмите и потпрограмите утврдени со буџетот. Програмата е збир од поврзани сродни активности и проекти насочени кон остварување на заедничка цел или цели, додека потпрограмата е активност или проект кој е составен дел од програмата.

При подготовка на буџетските барања за 2011 година буџетските корисници се обврзани да го користат истиот начин на прикажување на своите активности преку буџетски и владини програми, како и во претходните години, односно владините програми се обележуваат со буква, а буџетските програми со цифра. Развојните потпрограми кои се составен дел на владините програми се обележуваат со две букви, додека развојните потпрограми кои се составен дел на буџетските програми се обележуваат со цифра и буква.

Доколку дојде до промена на основот заради кој се идентификувани буџетските, односно владините програми или пак е исполнета целта заради која биле воведени, истите може да се менуваат, дополнуваат или укинуваат. Буџетските корисници, врз основа на свои согледувања имаат отворена можност да ги менуваат или укинуваат постојните програми/потпрограми, односно да предлагаат нови.

Буџетските корисници вклучени во Акцискиот план за борба против корупцијата, при пополнување на Предлог буџетското барање за 2011 година, своите активности кои се во функција на борбата против корупцијата неопходно е јасно да ги дефинираат и искажат како посебна владина потпрограма **Г1 - Борба против корупцијата и организираниот криминал**.

Со цел зголемување на квалитетот, капацитетот и професионалноста на јавната администрација која ќе ја има носечката улога во евроатланските процеси, треба да се предвидат средства за стручно усовршување и оспособување на вработените. Буџетските корисници имаат обврска овие средства да ги прикажат преку посебна владина потпрограма **К2-Стручно оспособување и усовршување**.

Напоменуваме дека планираните средства наменети за Борба против корупција и организиран криминал и за Стручно усовршување и оспособување буџетски корисници се должни да ги обезбедат во рамките на максимално утврдените износи на расходи прикажани во Прилог 2

Индикатори

Процесот на унапредување на буџетското планирање ја наметна потребата од развивање на посебни индикатори на остварување за секоја одделна програма, преку кои ќе се овозможи мерење на резултатите од реализацијата на програмите, како и оправданоста на алоцираните средства во истите.

Индикаторите треба да се фокусираат на клучните активности на програмата и би требало да ја мерат нејзината најважна активност. Важно е да се напомене дека индикаторите на остварување не се развиваат за да известуваат за секоја активност која што се извршува со програмата, туку да се фокусираат на најважните цели кои се постигнуваат со програмата, нивната поврзаност со стратешкиот план и како се трошат средствата од програмата.

Постојат четири категории на индикатори на остварување-инпут, аутпут, индикатори на ефикасност и индикатори на резултати.

Инпут индикаторите ги мерат потребните средства за извршување на програмите. Во Буџетот на Република Македонија за 2009 година како инпут индикатори се користат: број на вработени и одобрени средства според економската класификација.

Аутпут индикаторите ја мерат количината на стоки или услуги кои се добиваат со реализација на активностите од одделните програми. Пример за аутпут индикатор е број на сообраќајни казни дадени од сообраќајната полиција.

Индикаторите на ефикасност претставуваат мерка за потрошените средства од страна на буџетските корисници за активностите кои се извршуваат преку буџетските програми. Истите може да се претстават како “трошок по аутпут”, “единици по инпут”, или како “трошок по резултат”. Пример за индикатор на ефикасност е индикаторот кој го мери “оперативниот трошок по вработен”. Со Буџетот на Република Македонија за 2009 година е утврден индикатор на ефикасност на ниво на буџетски корисник: оперативни трошоци по вработен.

Индикаторите на резултат ја мерат ефективноста во постигнувањето на саканиот резултат. Пример за индикатор на резултат е зголемување на бројот на решени судски предмети за 10%.

Подолу е даден пример на добро дефиниран индикатор на остварување:

Буџетски корисник: Министерство за образование и наука

Буџетска програма: 5 Ученички стандард

Аутпут индикатор: Број на ученици сместени во ученички домови

Дефиниција на индикаторот:

Објаснување/Важност:

Подобрување на условите за сместување и исхрана на 2.200 ученици сместени во ученичките домови, со кое ќе им се овозможи да имаат подобри услови за работа и живот, притоа остварувајќи подобри резултати во образовно-воспитниот процес.

Пресметка:

Број на одобрени апликации на учениците за сместување во ученичките домови.

Аутпут индикаторот:

2010	2011	2012	2013
2,200	2,200	2,200	2,200

Во процесот на развивање на индикаторите на остварување, Министерството за финансии укажува дека буџетските корисници со буџетското барање за 2011 година задолжително треба да утврдат само аутпут индикатор за секоја буџетска програма.

Воведувањето на Развојниот дел на Буџетот на Република Македонија како новина во буџетскиот процес за наредната година ја наметнува неопходноста од утврдување на индикаторите на остварување за секоја развојна потпрограма.

ВЛАДИНИ ПРОГРАМИ

Програма	Потпрограма	Назив
А		Децентрализација
	А0	Децентрализација
	А2	Пренесување на надлежности на ЕЛС
Б		Мерки за намалување на сиромаштијата
	БА	Поттикнување на вработувањето
	ББ	Ревитализација на села
	БВ	Електрификација на села
В		Унапредување на одбраната и безбедноста
	ВА	Интеграција во НАТО
Г		Јакнење на владеењето на правото
	Г1	Борба против корупција и организиран криминал
	Г2	Борба против трговија со луѓе и илегална миграција
	ГА	Реформа на судството
Д		Економски развој
	Д1	Поддршка на развојот на мали и средни претпријатија
	Д4	Економска промоција
	Д7	Унапредување на деловните активности
	ДА	Инвестиции во железничката инфраструктура
	ДВ	Технолошки индустриски развојни зони
	ДГ	Поддршка на развојот на мали и средни претпријатија
	ДЕ	Поддршка на инвестициони вложувања
И		Реформа на здравството
	ИА	Реформа на здравството
К		Реформа на јавната администрација
	К2	Стручно оспособување и усовршување
	К5	Соодветна и правична застапеност на заедниците
М		Интеграција во ЕУ
	МА	Помош при транзиција и институционална надградба
	МБ	Прекугранична соработка
	МВ	Регионален развој
	МГ	Развој на човековите ресурси
	МД	Рурален развој
		Информациски и комуникациски технологии
Н	НА	Развој и имплементација на ИКТ
		Регионален развој

О	ОА	Рамномерен регионален развој
		Инвестиции во образованието
Т	Т1	Модернизација на основното образование
	Т2	Модернизација на средното образование
	ТЈ	Изградба на студентски домови
	ТА	Изградба на основни училишта
	ТБ	Реконструкција на основни училишта
	ТВ	Изградба на училишта и спортски сали во основни училишта
	ТГ	Изградба на средни училишта
	ТД	Реконструкција на средни училишта
	ТЕ	Изградба на училишта и спортски сали во средни училишта
	ТИ	Реконструкција на ученички домови
	ТК	Реконструкција на студентски домови